МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(обов'язкова навчальна дисципліна)

ЕКОЛОГІЯ ЛЮДИНИ

Розробник: **Оксана ДИЧЕНКО,** доцент кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля, кандидат сільськогосподарських наук

Полтава 2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Екологія людини
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов’язкова навчальна дисципліна
Назва структурного підрозділу	Кафедра екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	101 Екологія
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	дисципліни, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми: Біологія», «Метеорологія та кліматологія», «Гідрологія», «Збалансоване природокористування», «Екологічна безпека», «Моніторинг довкілля», «Техноекологія» та ін.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у здобувачів науково-теоретичних знань і практичних навичок з загальних закономірностей взаємодії людини з довкіллям; впливу природних та антропогенних чинників зовнішнього середовища на функціонування людського організму; фізіологічних механізмів адаптації людини до умов навколишнього середовища; валеологічного аспекту здоров’я і довголіття та здорового способу життя; цілеспрямованого управління збереженням та поліпшенням фізичного і психологічного здоров'я населення.

Основні завдання навчальної дисципліни: вивчення загальних законів взаємодії біосфери та антропосистеми людства, його груп (популяцій) та індивідумів;

- дослідження впливу природної сфери на людину та групу людей; закономірностей та фізіологічних механізмів адаптації людини до різних клімато-географічних факторів середовища;
- дослідження впливу антропогенних чинників зовнішнього середовища на функціонування людського організму;
- вивчення науково-обумовлених шляхів поліпшення рівня здоров’я та збереження соціально-трудового потенціалу населення;
- вивчення засобів оптимізації життєвого середовища людини і людства в цілому та гармонізації процесів взаємодії людства з навколишнім середовищем.

Компетентності	*Програмні результати навчання*
- ***загальні:*** ЗК 3. Розуміти основні концепції, теоретичні та практичні проблеми в галузі природничих наук, що необхідні для аналізу і прийняття рішень в сфері екології, охорони довкілля та оптимального природокористування. ЗК 11. Уміти прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище. - ***фахові***: ФК 1. Знання та розуміння теоретичних основ екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування. ФК 5. Здатність до оцінки впливу процесів техногенезу на стан навколишнього середовища та виявлення екологічних ризиків, пов'язаних з виробничою діяльністю. ФК 15. Здатність щодо використання системного підходу при розробці заходів щодо зменшення техногенного навантаження на території та здоров'я людей.	ПРН 25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя. ПРН 27. Уміти виявляти та оцінювати екологічні ризики та екологоекономічні збитки за забруднення довкілля та розробляти рекомендації щодо зменшення техногенного навантаження на території та здоров'я людей.

Програма навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усього	у тому числі		
		л	п	с.р
Тема 1. Екологія людини як наука	**16**	2	-	14
Тема 2. Еволюція взаємодії людини і природи.	**20**	2	4	14
Тема 3. Соціально-демографічний аспект екології людини.	**24**	4	8	12
Тема 4. Адаптація людини до умов навколишнього середовища.	**24**	4	4	16
Тема 5. Вплив природних факторів навколишнього середовища на здоров'я людини.	**20**	4	4	12
Тема 6. Вплив на здоров'я людини антропогенних екологічних чинників.	**22**	4	2	16
Тема 7. Валеологічні аспекти здоров'я та довголіття.	**9**	2	2	5
Усього годин	**135**	**22**	**24**	**89**
Іспит	**27**	**-**	**-**	

Оцінювання результатів навчання

Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання			**Разом**
	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань на самостійну роботу	Іспит	
ПРН 25	30	10	10	**50**
ПРН 27	30	10	10	**50**
Разом				**100**

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів			Разом по темі
	виконання вправ на практичних заняттях	виконання завдання самостійної роботи	екзамен	
Тема 1. Екологія людини як наука	-	8	-	8
Тема 2. Еволюція взаємодії людини і природи.	8	4	-	12
Тема 3. Соціально-демографічний аспект екології людини.	4	4	-	8
Тема 4. Адаптація людини до умов навколишнього середовища.	8	4	-	12
Тема 5. Вплив природних факторів навколишнього середовища на здоров'я людини.	8	4	-	12
Тема 6. Вплив на здоров'я людини антропогенних екологічних чинників.	12	4	-	16
Тема 7. Валеологічні аспекти здоров'я та довголіття.	8	4	-	12
Екзамен	-	-	**20**	**20**
Разом	**48**	**32**	**20**	**100**

Критерії оцінювання виконання вправ на практичних заняттях

4	Відмінне виконання практичної частини роботи та вільне знання теоретичної частини практичної роботи.
3	Достатнє виконання практичної частини роботи з невеликою кількістю неточностей, та знання теоретичної частини практичної роботи.
2	В цілому правильна робота з незначною кількістю помилок та поверхневе знання теоретичної частини практичної роботи
1	Виконання практичної частини роботи задовольняє мінімальним критеріям, відсутні відповіді на питання теоретичної частини практичної роботи.

Критерії оцінювання виконання вправ на самостійну роботу

3-4	Здобувачем надана повна відповідь на завдання (не менше 90% потрібної інформації) у письмовій формі.
1-2	Здобувачем надана коротка відповідь на завдання із суттєвими помилками (менше 30% потрібної інформації) у письмовій формі

Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти на екзамені

Теоретичне питання № 1	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 2	0-3	Механічне відтворення матеріалу зі значними помилками, відповідь містить стилістичні та граматичні помилки
	3-4	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна.
	5	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Теоретичне питання № 3	0-3	Несвідоме, механічне відтворення теоретичного матеріалу, присутні значні помилки, використання невірної методики розрахунків, наявність арифметичних помилок
	4-7	Свідоме і повне відтворення матеріалу з незначними помилками, дещо порушена логічність, виклад матеріалу достатньо обґрунтований, відповідь правильна
	8-10	Виклад матеріалу обґрунтований, знання матеріалу глибокі, присутня особиста думка і критичний аналіз, відповідь вірна.
Всього (максимальна)	***20***	

Трудомісткість

Загальна кількість годин 135 год. Кількість кредитів 4,5.

Форма семестрового контролю Екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни: Робоча навчальна програма, платформа Moodle.

13. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Гончаренко М.С., Бойчук Ю.Д. Екологія людини: Навчальний посібник / за ред. Н.В. Кочубей – Суми: ВТД Університетська. 2008. 391 с.
2. Грибан В. Г. Валеологія: підручник Київ: Центр літератури. 2012. 342 с.
3. Димань Т.М. Екологія людини: підручник. К.: ВЦ Академія. 2009. 376 с.
4. Заверуха Н.М Основи екології: посібник Київ: Каравела. 2006. 368 с.
5. Залеський І.І., Клименко М.О. Екологія людини: Підручник. Рівне. 2013. 385 с.
6. Кириєнко Т.В. Екологія людини. Вінниця: ПП «Друкарня». 2015. 176 с.
7. Плаксієнко І.Л. Екологія людини: особистісна складова. Полтава: Смірнов А.Л. 2018. 212 с.
8. Соломенко Л.І. Екологія людини. К.: Центр учбової літератури. 2016. 120 с.
9. Хаєцький Г.С. Екологія людини. Вінниця: ФОП «Корзун Д.Ю.». 2014. 306 с.
10. Хижняк М. Нагарна А. М. Здоров'я людини та екологія. К.: Здоров'я. 1995. 232 с
11. Хоменко П.В., Фастовець А.В. Методи діагностики функціонального стану організму у фізичній реабілітації, фізичній культурі та спорті: навч. посібник. Полтава: ФОП Болотін. 2014. 272 с.

Допоміжні

1. Екологічна освіта./ ЮглічекЛ.С., Мирна Л.А., Зазуліна Л.В., Бітюк М.Ю., Віркун В.О. Кам`янець-Подільський: Абетка, 2000. 116 с.
2. Концептуальні виміри екологічної свідомості /М.М. Кисельов, В.Л. Деркач та інші. К.: Парапан, 2003. 312 с.
3. Профілактика порушень адаптації молоді до повсякденних стресів і кризових життєвих ситуацій: навч. посіб. /Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології; за наук. ред. Т.М. Титаренко. К.: Міленіум. 2011. 272 с.
4. Салтовський О.І. Основи соціальної екології. Київ. 1997. 332 с.

Інформаційні ресурси

1. .Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. пос. К.: Знання, 2000. 255с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bibliotekakek at.ua/_ld/0/91_OsnEkologi.pdf.
2. Загальна гігієна з основами екології: Підручник /Кондратюк В.А., Сергета В.М., Бойчук Б.Р. та Ін. /За ред. В А. Кондратюка. - Тернопіль: Укрмедкнига, 2003. 200с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://kingmed.info/knigi/Gigiena/book_3757/Zagalna_gigiena_z_osnovami_ekologiyi-Kondratyuk_VA-2003-pdf.
3. Кириєнко Т.В. Екологія людини: курс лекцій. Вінниця: ПП «Друкарня «Твори»», 2015. 176 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_3/kirienko4.pdf.
4. Методики вивчення повсякденного стресу і способів розв’язання кризових життєвих ситуацій / О. Я. Кляпець, Б. П. Лазоренко, Л. А. Лєпіхова, В. В. Савінов; за

ред. Т. М. Титаренко. – К. : Міленіум, 2009. 120 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://docplayer.net/123977958-Metodiki-vivchennya-povsyakdennogo-stresu-i-sposobiv-rozv-yazannya-krizovih-zhittievih-situaciy.html.

5. Некос А.Н., Багрова Л.О.,Клименко М.О. Екологія людини: Підручник. Х.:ХНУімені В.Н.Каразіна, 2007. –346 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q.
=&esrc=s&source=web&cd=10&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwiEruW_x6zmAhVilYsKHexABtAQFjAJegQIChAC&url=http%3A%2F%2Fbooksshare.net%2Fbooks%2Fekology%2Fnekos.

6. Петрук, В.Г., Турчик П.М., Бобко О.О. Екологія людини. Ч.1: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2011. 148. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: chttp://petrukvg.vk.vntu.edu.ua/file/ffd523036b1af65614 de33b7 cecbdd3e.pdf.

7. Щоденник планети. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.phschool.com/sf/planetdiar.